

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/266/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3717204348
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3717204348.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyiho v spore žalobkýň: 1/ X. Q., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., X. XXX/XX, 2/ Ing. P. Q., rod. Q., nar. 04.XX.XXXX, bytom B. XXX a 3/ Ing. Y. P., rod. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., X. XXX/XX, všetci právne zastúpení JUDr. Q. S., advokátkou so sídlom v O., V. 8, H. XX XXX XXX, proti žalovanému V. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., Q. XXXX/X, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou B., s.r.o., so sídlom V., P. XXXX, o určenie, že žalobkyne sú dedičmi po poručiťovi a o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, na odvolanie žalobkýň 1/, 2/, 3/ a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 17.04.2018, č. k. 4C/19/2017-207, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. **p o t v r d z u j e.**

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. **m e n í** tak, že žalobkyne 1/, 2/, 3/ majú proti žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100%.

Žalobkyne 1/, 2/, 3/ majú voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že žalobkyne 1/, 2/ a 3/ sú dedičmi po poručiťovi Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Q. XXXX/X, V., zomr. XX.XX.XXXX. Výrokom II. rozhodol, že žalobkyne 1/, 2/, 3/ majú nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktorú náhradu trov konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyniam do 3 dní od právoplatnosti uznesenia vo výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti rozhodnutia vydá súdny úradník. Výrokom III. žalobu v časti o určenie, že závet a vydedenie spísané poručiťom Q. Q. vo forme notárskej zápisnice, sp. zn. K K K K sú absolútne neplatné, zamietol. Výrokom IV. žalovanému priznal voči žalobkyniam 1/, 2/, 3/ náhradu trov konania v rozsahu 100%. V rozhodnutí konštatoval, že žalobkyne sa podanou žalobou domáhali určenia, že sú dedičmi po poručiťovi Q. Q., ktorý zomrel dňa 02.07.2016 a určenia, že závet a vydedenie spísané formou notárskej zápisnice dňa 08.03.2016 notárkou JUDr. A. Y. sú absolútne neplatné. V žalobe uviedli, že s listinou o vydedení a závetom nesúhlasia, dôvody v nich uvádzané považujú za absolútne nepravdivé a neobjektívne, nezodpovedajúce skutočným okolnostiam, udalostiam a vzťahom medzi stranami sporu a poručiťom a zároveň spochybňujú, že závet, ako aj listina o vydedení boli ako právne úkony prejavom slobodnej a vážnej vôle poručiťeľa, pretože tento bol v čase spísania predmetných listín v stave, v ktorom nebol schopný posúdiť následky svojho konania. Mali za to, že závet a listina o vydedení boli spísané zo strany poručiťeľa pod nátlakom, formou zmanipulovania zo strany žalovaného a jeho rodinných príslušníkov a privodením, resp. v duševne nespôsobilom stave.

2. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba žalobkyní v časti, v ktorej sa domáhali určenia, že sú dedičmi po poručiteľovi Q. Q., je dôvodná. Na základe rozsiahleho vykonaného dokazovania dospel k záveru, že závet a listina o vydedení spísané poručiteľom sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi pre nespôsobilosť poručiteľa na tieto právne úkony z dôvodu duševnej poruchy, v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že v konaní vzhľadom k tomu, že žalobkyne už v podanej žalobe poukazovali na to, že zdravotný stav poručiteľa v čase spisovania závetu a listiny o vydedení bol taký, že poručiteľ bol v stave zníženej príčetnosti, nevedel rozlíšiť závažnosť svojho konania, mal narušené rozpoznávaciu schopnosť, bol ľahko ovplyvniteľný a bol na neho vyvíjaný nátlak, nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom MUDr. U. V., znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu, toxikománie, gerontopsychiatria). Zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom jednoznačne vyplynulo, že poručiteľ už od 31.10.2015, čiže 4 mesiace pred podpisom závetu a listiny o vydedení trpel závažnou duševnou poruchou - multiinfarktovou demenciou s poruchou intelektu, pamäti a dezorientáciou, pričom uvedená duševná porucha mala chronický charakter, bola liečbou neovplyvniteľná, takže touto diagnózou trpel poručiteľ aj dňa 08.03.2016, teda v deň, kedy bol spísaný závet a listina o vydedení a poručiteľom boli tieto listiny podpísané. Znalec v závere znaleckého posudku ďalej konštatoval, že závažnosť demencie poručiteľa bola navyše zvýraznená ďalšími závažnými ochoreniami, a to epilepsiou, kraniotraumou s otrasom mozgu a dlhodobým a nadmerným konzumom alkoholu. Pod vplyvom svojho ochorenia poručiteľ nebol dňa 08.03.2016 schopný zabezpečiť nielen svoje osobné každodenné potreby, ale v súvislosti s právnymi úkonmi sa nedokázal rozhodovať racionálne, so súdnym zhodnotením všetkých sociálnych väzieb, v súvislosti s adekvátnym posúdením výhod a nevýhod, s uvedením si závažnosti dôsledkov rozhodnutí v širších kontextoch a jeho rozpoznávaciu a ovládacie schopnosti boli hrubo narušené a vymiznuté. Vychádzajúc z tohto znaleckého posudku súd konštatoval, že poručiteľ v čase spisovania závetu a listiny o vydedení konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným, v zmysle čoho sú tieto právne úkony absolútne neplatné podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ďalej konštatoval, že skutočnosti, ktoré uviedol znalec v znaleckom posudku, korešpondujú aj s tvrdeniami žalobkyní o zhoršujúcom sa zdravotnom stave poručiteľa v čase jeho odchodu zo spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1/ a jeho správania sa potom, ako sa za pomoci žalobkyní presťahoval do V.. Na uvedenom závere nemení nič ani výpoveď notárky JUDr. A. Y., ktorá uviedla, že na poručiteľovi pri spisovaní a podpísaní notárskej zápisnice nevidela, že nie je schopný chápať zmysel závetu a vydedenia a že nie je schopný listiny podpísať, nebadala na ňom známky nervozity alebo zlého psychického rozpoloženia, keď súd mal za to, že notárka nemá také odborné vedomosti a znalosti, aby relevantne mohla zhodnotiť zdravotný stav poručiteľa a vyvodiť z neho také závery ako znalec. K námietkam žalovaného, ktoré zniesol voči vypracovanému znaleckému posudku znalca MUDr. V., ktorý namietal, že znalecký posudok neobsahuje prílohy, prinajmenšom lekárske správy, z ktorých znalec odvodil svoje znalecké závery, čím žalovanému bola odňatá možnosť preskúmať znalecké závery, ako aj skutočnosť, že znalec sa bližšie nezaoberal stupňom diagnostikovanej multiinfarktovej demencie bez dôsledného vyhodnotenia jej stupňa závažnosti v deň spísania závetu a listiny o vydedení, súd uviedol, že tieto námietky žalovaného vyhodnotil ako nedôvodné. Konštatoval, že je síce pravdou, že znalec v znaleckom posudku popísal obsah spisu (sp. zn. 4C/19/2017), okrem iného aj výpovede žalobkyní, avšak zároveň v znaleckom posudku uviedol, že pri vypracovaní znaleckého posudku nebral do úvahy ich výpovede, výpoveď žalovaného ani svedkov a ako jediný dôkazový materiál, ktorý pri vypracovaní posudku hodnotil, boli lekárske záznamy zo zdravotnej dokumentácie poručiteľa. Pokiaľ žalovaný namietal, že prílohou znaleckého posudku nie sú lekárske správy, z ktorých znalec odvodil svoje závery, súd poukázal na to, že lekárske správy a výpis zo zdravotnej dokumentácie obsahuje samotný znalecký posudok na str. 11 - 22, a preto nie je potrebné, aby boli prílohou znaleckého posudku. Ak žalovaný mienil preskúmať znalecké závery, hodnotiac lekárske správy a stupeň diagnostikovanej multiinfarktovej demencie poručiteľa, mal súd za to, že žiadna zo strán sporu a ani súd nedisponuje takými odbornými vedomosťami, aby mohli relevantným spôsobom vyhodnotiť lekárske správy a stupeň ochorenia poručiteľa a dospieť k odbornému záveru tak, ako je toto schopný jedine znalec, ktorý bol za týmto účelom v konaní ustanovený. Konštatoval, že nemal pochybnosti o správnosti záverov znaleckého posudku, a preto pri svojom rozhodovaní z tohto znaleckého posudku vychádzal; v konečnom dôsledku sám žalovaný v námietkach voči znaleckému posudku uviedol, že rešpektuje erudovanosť do konania pribratého znalca a voči jeho osobe nemá žiadne námietky. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ďalej dospel aj k jednoznačnému záveru, že ani dôvody vydedenia ako materiálnej náležitosti platnosti vydedenia v danej veci neexistujú, resp. neexistovali, keďže situáciu, že žalobkyne o poručiteľa neprejavovali záujem, spôsobil samotný poručiteľ tým, že žalobkyne 2/ a 3/ ako potomkov nepožiadali o pomoc a zároveň s nimi akýkoľvek kontakt odmietol. Žalobkyne 2/ a 3/ svojím konaním nezapríčinili vznik tohto stavu, tento

nezavinili ani len čiastočne, pretože poručiteľ zrejme aj pod vplyvom svojho ochorenia, ktoré ho okrem iného ovplyvňovalo aj v jeho racionálnom rozhodovaní a súdnom zhodnotení všetkých sociálnych väzieb a súvislostí sa obrátil na pomoc žalovaného a kontakt so svojou rodinou prerušil. Keďže vykonaným dokazovaním súd dospel k jednoznačnému záveru, že závet a vydedenie sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka a dôvody vydedenia ako materiálnej náležitosti platnosti vydedenia žalobkýň 2/ a 3/ poručiteľom neexistujú, určil, že žalobkyne 1/, 2/, 3/ sú dedičmi po poručiteľovi a v tejto časti žalobe žalobkýň vyhovel. Zároveň v tejto časti priznal žalobkyniam 1/, 2/, 3/ voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Žalobu žalobkýň v časti, v ktorej sa domáhali určenia, že závet a vydedenie spísané poručiteľom sú absolútne neplatné, zamietol. Vyslovil právny názor, že takto formulovaná žaloba je podľa CSP neprípustná, pretože súdu nie je známy žiaden osobitný predpis, ktorý by pripúšťal žalobu o určenie neplatnosti závetu a vydedenia, ako v tomto spore podali žalobkyne. Nie je pritom rozhodujúce, či majú žalobkyne na takomto určení právny záujem, pretože tu nejde o žalobu na určenie, či tu právo je alebo nie je (§ 137 písm. c/ CSP), ale o žalobu na určenie právnej skutočnosti, ktorú musí pripúšťať osobitný právny predpis. Keďže takéhoto osobitného právneho predpisu niet, je žaloba žalobkýň o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení neprípustná. Zároveň žalovanému výrokom IV. v tejto časti priznal proti žalobkyniam 1/, 2/, 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Proti rozsudku podali odvolanie žalobkyne 1/, 2/, 3/ a žalovaný.

4. Žalobkyne 1/, 2/, 3/ prostredníctvom právnej zástupkyne napadli výrok IV. rozsudku. Mali za to, že rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti výroku nesprávny, narušujúci princíp právnej istoty, nakoľko nevyplýva zo skutkových okolností, priebehu, ani výsledku súdneho konania; navyše im nie je zrejme, z akých úvah alebo z akých zákonných ustanovení súd vychádzal pri svojom rozhodnutí, keďže toto nie je zrejme ani z odôvodnenia rozsudku. Vyslovili názor, že mali úspech vo veci samej v celom rozsahu, keďže žalovaný v predmetnom konaní nedosiahol žiadny meritórny úspech. Súd prvej inštancie výrokom IV. absolútne negoval ust. § 255 CSP, keď si svojvoľne vykonštruoval možnosť priznať náhradu trov konania obom sporovým stranám v celom rozsahu, i keď ustanovenia CSP stanovujú len alternatívy priznania nároku náhrady trov konania stranám sporu podľa pomeru ich úspechu vo veci, pomerné rozdelenie nároku alebo určenie, že žiadna zo sporových strán nemá na náhradu trov konania právo. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejme ani z neho nie je možné vyvodit' akými úvahami sa súd prvej inštancie pri jeho prijímaní zaoberal, ako ich vyhodnotil a na základe akých relevantných skutočností predmetného konania ho nakoniec prijal. V danom prípade je nepochybné, že žalobkyne mali plný úspech vo veci, keď sa preukázalo, že výlučne len žalobkyne sú dedičmi po poručiteľovi, a to v dôsledku neplatnosti poručiteľom spísanej listiny o vydedení a závetu. Na tejto skutočnosti nič nemení ani okolnosť, že rozhodnutie o neplatnosti súd neuviedol v rozsudku ako samostatný výrok, ale toto riešil v priebehu konania ako predbežnú otázku. Žalovaný teda bol v konaní plne neúspešný, nakoľko nepreukázal ani platnosť vydedenia žalobkýň ani jeho status závetného dediča, preto nemožno prijať záver, že by mali žalobkyne neúspech v časti o určenie, že listina o vydedení a závet sú neplatnými právnymi úkonmi iba z dôvodu, že toto rozhodnutie súdu nebolo formálne zahrnuté do výrokov rozsudku.

5. Žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu odvolaním napadol výrok I. a II. rozsudku. Ako odvolací dôvod uviedol ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. V odvolaní uviedol, že vychádzajúc z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že poručiteľ trpel závažnou duševnou poruchou - multiinfarktovou demenciou s poruchami intelektu, pamäti a dezorientáciou, ktorý (podľa názoru súdu prevzatého zo znaleckého posudku) nemožno liečbou ovplyvniť, pričom podľa názoru súdu možno jednoznačne tvrdiť, že touto diagnózou trpel aj dňa 08.03.2016, teda v deň spísania závetu a listiny o vydedení. Poukázal na skutočnosť, že právne posúdenie stavu poručiteľa v čase spísania závetu a listiny o vydedení ako nespôsobilého právneho úkonu vychádza výlučne zo záverov znaleckého posudku, ktoré súd prvej inštancie v celom rozsahu prevzal, a to napriek relevantným námietkam žalovaného, že znalecký posudok nespĺňa viaceré zákonom vyžadované aspekty preskúmateľnosti, v dôsledku čoho nemohol byť znalecký posudok pre prvoinštančný súd dostatočným listinným dôkazom a objektívne bez akejkoľvek pochybnosti preukazujúcim nespôsobilosť poručiteľa uskutočniť dotknutý právny úkon. Citoval ust. § 17 ods. 3 písm. e) v spojení s § 6 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súvislosti s čím uviedol, že neoddeliteľnú obsahovú prílohu podaného znaleckého posudku tvoria východiskové podklady (dokumenty/listiny/správy), potrebné na zabezpečenie preskúmateľnosti znaleckého posudku, pričom v dotknutom prípade sú takýmito dokumentmi prinajmenšom lekárske správy, na ktoré sa znalec v

znaleckom posudku odvoláva a z ktorých pri koncipovaní znaleckých posudkoch výhradne vychádza. V súdnej veci však znalecký posudok na dotknutých stranách obsahuje výlučne výňatky z výpisu zo zdravotnej dokumentácie, ktorých rozsah, komplexnosť jednotlivých strán, vzájomnú časovú chronológiu a prepojenosť, ako ani iné okolnosti, nemôže žalovaný bez ich pripojenia ako prílohy s určitosťou verifikovať. Ich absencia bez ďalšieho zakladá nepreskúmateľnosť znaleckého posudku, čím podľa názoru žalovaného mu bola odňatá možnosť preskúmať tieto znalecké závery. Ďalej namietal, že nakoľko sa znalec v znaleckom posudku bližšie nezaoberal stupňom diagnostikovanej multiinfarktovej demencie, samotná znalcom konštatovaná existencia danej diagnózy bez dôsledného vyhodnotenia stupňa jej závažnosti v deň spísania závetu a listiny o vydedení nemohla byť pre prvoinštančný súd nespochybniteľným dôkazom o nespôsobilosti poručiteľa uskutočniť predmetné právne úkony v danom čase. Všetky vyššie uvedené námietky boli pritom žalovaným uplatnené v prvoinštančnom konaní, pričom súd prvej inštancie ich vyhodnotil ako nedôvodné výlučne s odôvodnením, že žalovanému neprináleží a tento nie je odborne spôsobilý hodnotiť znalcom konštatované výsledky. Dodal, že nakoľko vykonaným znaleckým dokazovaním neboli podľa jeho názoru preukázané žalobcami tvrdené skutočnosti ohľadom právnej nespôsobilosti poručiteľa realizovať posudzované právne úkony, prihliadnuc aj na tú skutočnosť, že návrh na vykonanie znaleckého dokazovania bol dôsledkom procesného útoku uplatneného zo strany žalobkyň, na strane žalovaného nebol založený dôvod (záujem) dopĺňať znalecké dokazovanie výsluchom znalca, pričom toto právo paradoxne nevyužili žalobcovia. Ďalej poukázal na to, že nad rámec prvoinštančným súdom konštatovanej absolútnej neplatnosti právneho úkonu vydedenia mal súd prvej inštancie za preukázané, že neboli splnené ani materiálne náležitosti platnosti vydedenia v zmysle ust. § 469a ods. 1 písm. a), b) Občianskeho zákonníka, pričom vyhodnotenie skutkového stavu prvoinštančným súdom ohľadom skutočného záujmu žalobkyň o poručiteľa označil za nesprávne, spôsobujúce nezákonnosť napadnutého rozsudku. Uviedol, že poznajúc rodinné vzťahy poručiteľa žalobcov má za to, že na strane poručiteľa boli založené zákonné dôvody na vydedenie žalobkyň 2/ a 3/, pretože tieto neprejavovali skutočný záujem poručiťovi poskytnúť reálnu pomoc, neprejavovali o poručiteľa trvale žiadny skutočný záujem, keď poručiteľa opustili ešte pred diagnostikovaním jeho vážnej choroby, následne s ním neudržiavali pravidelný kontakt ani v O. a poručiteľa nekontaktovali slovom ani písmom, ani v čase jeho podlomeného zdravia v V.. Na záver uviedol, že aj v prípade dôvodnosti nároku žalobkyň z dôvodu nenaplnenia zákonných dôvodov na vydedenie žalobkyne 2/ a žalobkyne 3/, žalobkyňami formulovaný petit smeruje nad rozsah zákonného dedičského nároku žalobkyň 2/ a 3/ odkazujúc na ust. § 479 Občianskeho zákonníka, v súlade s ktorými by bol závet aj v prípade preukázania nesplnenia podmienok vydedenia platný len v časti 1 dedičského zákonného podielu žalobkyne 2/ a 3/, pričom žalobkyňa 1/ by ako manželke poručiteľa neprináležal s ohľadom na spísaný závet žiadny dedičský podiel. Na základe uvedeného žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu žalobkyň v celom rozsahu zamietne a prizná mu nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6. Žalobkyne prostredníctvom právnej zástupkyne v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného žiadali, aby odvolací súd žalovaným napadnuté výroky I. a II. ako vecne správne potvrdil s tým, že žalovaným uvedené skutočnosti a jeho subjektívne názory považujú za absolútne nedôvodné, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázali na to, že záverom vykonaného znaleckého dokazovania je, že poručiteľ trpel závažnou duševnou poruchou, multiinfarktovou demenciou s poruchami intelektu, pamäti a dezorientácie, a to už 31.10.2015, t.j. 4 mesiace pred podpisom závetu a listiny o vydedení, pričom v dôsledku zistených zdravotných ťažkostí a porúch, ktoré mali trvalý charakter, ako aj dokázaným externým vplyvom, ako je dlhodobý nadmerný konzum alkoholu, zvýšená sugestibilita (ovplyviteľnosť názoru druhými osobami) a nedodržiavanie liečebného režimu, sa poručiteľ dňa 08.03.2016 v súvislosti s právnymi úkonmi nedokázal rozhodovať racionálne, so súdnym zhodnotením všetkých sociálnych väzieb a súvislostí, s adekvátnym posúdením výhod a nevýhod, s uvedením si závažnosti dôsledkov rozhodnutí v širších kontextoch, jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti boli hrubo narušené až vymiznuté a neumožňovali tak nezávislý rozhodovací proces. Tento uvedený znalecký záver bol výslovne uvedený v znaleckom posudku, a teda tvrdenie žalovaného, že sa znalec nezaoberal stupňom (závažnosťou diagnostikovanej multiinfarktovej demencie poručiteľa) je absolútne nepravdivý. Taktiež žalovaným namietaná skutočnosť, že príslušné záznamy zo zdravotnej dokumentácie poručiteľa nie sú (zošitými) prílohami znaleckého posudku je absolútne irelevantná vo vzťahu k zisteniu, vyhodnoteniu a posúdeniu skutkovej situácie predmetného prípadu, keď znalec priamo v znaleckom posudku citoval dotknuté záznamy zo zdravotnej dokumentácie poručiteľa, z ktorých väčšina je aj súčasťou súdneho spisu a bola predložená aj žalovanému. Žalovaný pritom neuviedol žiaden relevantný dôvod, ktorý by preukazoval, že by bol znalec neobjektívny, skresľoval, resp. selektoval relevantné informácie o

zdravotnom stave poručiťa, alebo bol nejako ovplyvnený. Ďalej uviedli, že vo vzťahu k skutočnému záujmu žalobkyň o poručiťa súd prvej inštancie riadne vykonal dokazovanie a v tomto smere skutkové okolnosti a vykonané dôkazy správne právne posúdil, pričom mal preukázané, že situáciu neprejavovania záujmu (resp. neposkytovania pomoci a starostlivosti) zo strany žalobkyň v 2.a 3. rade spôsobil samotný poručiť, ktorý ich ako potomkov nepožiadal o pomoc a zároveň s nimi akýkoľvek kontakt odmietal.

7. Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP, t.j. čo do rozsahu a dôvodov podaných odvolaní, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti výroku I. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a v napadnutej časti výrokov II. a IV., týkajúcich sa trov konania, podľa § 388 CSP zmeniť. Výrok III. rozsudku odvolací súd nepreskúmaval, pretože proti tomuto výroku rozsudku odvolanie strán sporu nesmerovalo, a tak nadobudol právoplatnosť (§ 367 CSP).

8. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli čo do veci v odvolaní žalovaným vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Odvolacie námietky žalovaného vo veci samej sú totožné s námietkami, ktoré uplatnil už pred súdom prvej inštancie a tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z uvedeného dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku v časti, týkajúcej sa napadnutého výroku I. a v podrobnostiach na ne v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje a len na doplnenie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva nasledovné:

9. Odvolacie námietky žalovaného predovšetkým smerovali k tomu, že súd prvej inštancie rozhodol odvolávajúc sa výlučne na závery znaleckého posudku, ktorým mal za preukázané, že poručiť v čase spisania závetu a listiny o vydedení do notárskej zápisnice konal v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným, v dôsledku čoho sú dotknuté právne úkony absolútne neplatné podľa § 38 ods. 2 Obč. zákonníka, pričom namietal, že podaný znalecký posudok je nepreskúmateľný, pretože nespĺňa viaceré zákonom vyžadované aspekty preskúmateľnosti, preto nemohol byť pre súd prvej inštancie dostatočným listinným dôkazom objektívne a bez akejkoľvek pochybnosti preukazujúcim nespôsobilosť poručiťa uskutočniť dotknutý právny úkon.

10. Preskúmaním odvolací súd túto odvolaciu námietku žalovaného považoval za nedôvodnú.

11. Znalecký posudok je jedným z dôkazných prostriedkov. Súd nariaďuje znalecké dokazovanie v zmysle ust. § 207 ods. 1 CSP len na návrh, a to spravidla tam, kde je potrebné, aby poznal skutočnosti, ku ktorým poznaniu sú potrebné odborné znalosti a skúsenosti, t.j. iné znalosti a skúsenosti, než ktoré sudcovi dáva všeobecná skúsenosť získaná jeho výukou a výchovou a znalosti získané jeho životnou praxou. Zatiaľ čo pri iných dôkazných prostriedkoch hodnotí súd tieto dôkazné prostriedky priamo, bezprostredne, u znaleckého posudku môže súd hodnotiť takýto dôkaz len nepriamo, tým, že skúma, či odôvodnenie posudku je v súlade so všeobecnými skúsenosťami a poznatkami, či jeho zdôvodnenie je logické a či znalec prihliadol ku všetkému, čo mu bolo k posúdeniu predložené. Nemôže teda hodnotiť obsah znaleckého posudku po stránke jeho správnosti z hľadiska odboru, pre ktorý bol znalec ustanovený, pretože mu pre takéto hodnotenie nutne chýbajú potrebné a náležité preukázané odborné znalosti. Voľné hodnotenie znaleckého dôkazu súdom môže teda spočívať len v tom, či sa javí znalec v konkrétnom prípade ako vierohodný, či jeho odôvodnenie znaleckého posudku zodpovedá pravidlám správneho myslenia, a či znalec vychádza zo zistených skutočností. Pokiaľ má súd v tomto smere nejaké pochybnosti, musí ich odstrániť tým, že znalcovi uloží, aby vec riadne vysvetlil, posudok doplnil alebo inak odstránil jeho nedostatky, prípadne aby vypracoval nový posudok, alebo musí ustanoviť iného znalca, aby vec znovu posúdil a vyjadril sa aj k správnosti už podaného posudku.

12. V preskúmvanej veci na návrh žalobkyň súd ustanovil vo veci znalca MUDr. U. V., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria), ktorý vypracoval znalecký posudok č. XX/XXXX. Znalcovi ako znaleckú úlohu zadal zodpovedať otázku, či mohol poručiť v čase napísania a podpísania závetu a listiny o vydedení do notárskej zápisnice rozpoznať závažnosť a dôsledky ním vykonaných právnych úkonov a či jeho zdravotný stav a rozpoznávací funkcie umožňovali nezávislý rozhodovací proces, a to aj s posúdením možných

externých vplyvov - osobných a súvisiacich s nesprávnou, nedostatočnou alebo naopak zvýšenou alebo neidentifikovanou (nad predpísaný rámec) medikamentóznou liečbou, prípadne kombináciou s požívaním alkoholických nápojov.

13. Znalec v záveroch podaného znaleckého posudku jednoznačne konštatoval, že psychiatrickým skúmaním duševného stavu poručiťľa na základe jeho zdravotnej dokumentácie zistil a konštatuje, že poručiťľ trpel závažnou duševnou poruchou - multiinfarktovou demenciou s poruchami intelektu, pamäti a dezorientáciou, a to už 31.10.2015, čiže 4 mesiace pred podpisom závetu a listiny o vydedení. Keďže multiinfarktová demencia má chronický charakter, tzn., je trvalá a liečbou neovplyviteľná, jednoznačne tvrdil, že touto diagnózou poručiťľ trpel aj dňa 08.03.2016. Závažnosť demencie bola navyše zvýraznená aj ďalšími závažnými ochoreniami - epilepsiou, kraniotraumou a otrasom mozgu a dokázaným dlhodobým a nadmerným konzumom alkoholu. Znalec v závere znaleckého posudku jednoznačne konštatoval, že poručiťľ nebol pod vplyvom multiinfarktovej demencie dňa 08.03.2016 schopný zabezpečiť svoje osobné, každodenné životné potreby, v súvislosti s právnymi úkonmi sa nedokázal rozhodovať racionálne, zo súdnym zhodnotením všetkých sociálnych väzieb a súvislostí, s adekvátnym posúdením výhod a nevýhod, s uvedomením si závažnosti dôsledkov rozhodnutí v širších kontextoch. Jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti boli hrubo narušené až vymiznuté. Zdravotný stav poručiťľa a jeho rozpoznávacie funkcie neumožňovali nezávislý rozhodovací proces, a to aj kvôli dokázaným externým vplyvom, ako je dlhodobý nadmerný konzum alkoholu, zvýšená sugestibilita (ovplyviteľnosť názoru druhými osobami) a nedodržiavanie liečebného režimu. Nález zo zvýšených laboratórných hodnôt GNT a NCV pri hospitalizácii 29.06.2016 dokazuje sústavné etilizovanie.

14. Z podaného znaleckého posudku je podľa názoru odvolacieho súdu možné nepochybne zistiť, z ktorých zistení v posudku znalec vychádzal, akou cestou k týmto zisteniam dospel a na základe akých úvah dospel k svojmu záveru. Znalecký posudok spĺňa kritéria materiálne, t.j. analýzu skutočností, z ktorých znalec pri podaní znaleckého posudku vychádzal, ale aj kritériá formálne, vyžadované v § 17 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, keď podľa názoru odvolacieho súdu z uvedeného ustanovenia výslovne nevyplýva, že k znaleckému posudku nevyhnutne musia byť pripojené prílohy, z ktorých znalec vychádza, pokiaľ ich obsah znalec uvádza a cituje v texte podaného znaleckého posudku, keď zároveň znalec za správnosť týchto uvedených informácií nepochybne zodpovedá. Súd prvej inštancie (ako vyplýva z obsahu jeho rozhodnutia) nemal pochybnosti o správnosti a vierohodnosti podaného znaleckého posudku, preto bolo na žalovanom, pokiaľ mal pochybnosti o správnosti alebo úplnosti znaleckého posudku, resp. o úplnosti lekárskeho údajov, z ktorých znalec vychádzal, aby súd požiadal o výsluch znalca alebo navrhol nové znalecké dokazovanie, čo však žalovaný neurobil. Súdu prvej inštancie potom nemožno vyčítať, že pri svojom rozhodnutí vychádzal z odborných záverov vyhotoveného znaleckého posudku č. XX/XXXX, z ktorého nepochybne vyplynulo, že poručiťľ v čase spísania listiny o vydedení a závetu trpel duševnou poruchou, ktorá ho robila pre uvedené právne úkony právne nespôsobilým, v dôsledku čoho súd prvej inštancie správne konštatoval, že uvedené právne úkony sú podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka neplatné. Z uvedených dôvodov bolo potom nadbytočné zaoberať sa aj skúmaním toho, či existovali hmotnoprávne dôvody pre vydedenie žalobkyň 2/ a 3/ podľa ust. § 469a ods. 1 písm. a/, b/ Obč. zákonníka a námietky uvádzané žalovaným k tomuto v odvolaní boli preto právne irelevantné. K námietke žalovaného, že žalobkyňami formulovaný petit smeruje nad rozsah zákonného dedičského nároku žalobkyň 2/ a 3/ odkazujúc na ust. § 479 Občianskeho zákonníka, v súlade s ktorými by bol závet aj v prípade preukázania nesplnenia podmienok vydedenia platný len v časti 1 dedičského zákonného podielu žalobkyne 2/ a 3/, pričom žalobkyňa 1/ by ako manželke poručiťľa neprináležal s ohľadom na spísaný závet žiadny dedičský podiel odvolací súd uvádza, že ani túto odvolaciu námietku žalovaného nepovažoval za dôvodnú, nakoľko súd prvej inštancie vo výroku rozhodnutia nerozhodoval o výške dedičských podielov jednotlivých žalobkyň, ktoré rozhodnutie prislúcha notárovi ako súdnemu komisárovi.

15. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku I. potvrdil.

16. Keďže z rozhodnutia súdu prvej inštancie nepochybne vyplýva, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodovaní ako predbežnou otázkou zaoberal aj otázkou platnosti závetu a listiny o vydedení spísaných poručiťľom a tieto právne úkony vyhodnotil ako absolútne neplatné, hoci tieto svoje závery netransformoval do výrokovej časti rozhodnutia a žalobu v časti o určenie, že závet a listina o vydedení

sú neplatné, zamietol z procesných dôvodov, odvolací súd bol toho názoru, že žalobkyne 1/, 2/, 3/ boli v konaní úspešné v celom rozsahu nimi uplatnenej žaloby, pretože súdom prvej inštancie bolo konštatované, že závet, ako aj listina o vydedení, sú neplatnými právnymi úkonmi. Nemožno tak podľa názoru odvolacieho súdu, aj keď sa to nepremietlo do výrokovej časti rozhodnutia (správnosť ktorého nemôže odvolací súd posudzovať, keďže výrok III. rozsudku nebol napadnutý odvolaním), konštatovať, že žalobkyne 1/, 2/ a 3/ boli v časti, v ktorej sa domáhali určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení, neúspešné. Odvolací súd pritom dáva za pravdu žalobkyniam, že súd prvej inštancie mal o trovách konania vo svojom rozhodnutí rozhodnúť jedným výrokom. Z uvedených dôvodov, keďže odvolací súd úspech/neúspech žalobkyň posudzoval komplexne, výroky II. a IV. rozsudku, týkajúce sa náhrady trov prvoinštančného konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že úspešným žalobkyniam podľa § 255 ods. 1 CSP priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100%.

17. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 tak, že žalobkyniam 1/, 2/ a 3/, ktoré boli úspešné aj v odvolacom konaní, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné .

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).